

'Ik ben gelukkig, het leven is weer mooi'

"Ik vind het belangrijk dat je voor je dood zegt wat je te zeggen hebt", vertelt Yolande Kleiss.

FOTO: VINCENT VAN DORDRECHT

DOOD, GEWOON...

Dood, gewoon... In deze reeks interviews die eens per maand in deze krant verschijnt, krijgen markante Schiedammers indringende vragen voorgelegd door Helen Teunissen, directeur van Matrice Uitvaartbegeleiding. Een interview over de dood, over de uitvaart en daarmee een gesprek over het leven.

In dit interview spreekt zij met Yolande Kleiss, de moeder van de in juni 2000 vermoorde Nienke. Zij is initiatiefnemer van 'Violen voor een vlinder', een muzikaal moment voor een overleden kind, dat eind juni in theater aan de Schie wordt uitgevoerd.

Helen Teunissen.

FOTO: AAD VAN DER GRIENDT

SCHIEDAM - We ontmoeten elkaar bij Yolande thuis, aan de keukentafel in de serre met uitzicht op de prachtige tuin. "Hier zitten we altijd. Toen ik in verwachting was van de jongste werd het huis te klein en hebben we deze serre aangebouwd. Zo woon ik, na mijn geboorte in 1960 in een huis aan de Kievitslaan, nog steeds in Kethel."

Op z'n kop

Het leven van Yolande, René en hun drie zonen kwam er totaal anders uit te zien na de moord op hun dochter en zus Nienke op 22 juni 2000. "Onze wereld stond op z'n kop. Wat helpt is dat ik 's middags goed afscheid van haar heb genomen, niet wetend dat dit het laatste afscheid was. Ik had die middag een bikini voor haar gekocht: 'Gaaf mam, met pijpjes, dikke kus'. Ik heb haar uitgezwaaid, liep even met haar mee. Achteraf realiseer ik me welke levensles ik daarmee heb geleerd, ik besloot nooit bij iemand weg te gaan als het niet goed voelt, bijvoorbeeld als er ruzie is. Ik kan me alles rond die dagen nog zo goed herinneren! Dat heb ik echt te danken aan mijn huisarts: hij gaf zijn gsm-nummer en zei: 'Je mag me dag en nacht bellen, maar je krijgt geen pillen. De komende periode moet je zo bewust mogelijk meemaken an-

ders heb je er later spijt van.' Dat was niet makkelijk, natuurlijk was mijn gedachte: wat heeft het leven nog voor zin, hoe moet ik verder. Die nacht hebben we hier aan de keukentafel gezeten en het besluit genomen: we laten ons leven niet kapot maken. We kregen advies hoe met de kinderen om te gaan. Een kinderpsycholoog vertelde dat ons kind van 12 mee moest naar Nienke, die van 8 moest zelf beslissen en die van 4 moest thuisblijven. Het is maar de vraag of dat laatste zo'n goed advies was. Hij is er zelf achteraf heel boos om geweest: 'Waarom mocht ik niet mee? Ik heb niet gezegd dat ze dood is, dus kan ik het ook niet geloven'. Hoe goed bedoeld het advies ook was, wij hadden het aan hem moeten vragen. Gelukkig hebben we foto's genomen van Nienke, zoals ze opgebaard lag. Toen was het klaar en duidelijk. Alweer zo'n les: gooi niets weg en maak foto's."

Het klopt

Er was ontredde en toch moest de uitvaart worden voorbereid. Kleiss: "Al de eerste avond hadden we duidelijke wensen, die zijn ook gerealiseerd dankzij zoveel mensen om ons heen. We konden niet alles zelf doen, het is heerlijk als regelingen door een ander

worden gedaan. Maar we hadden wel totaal de regie. Wij bepaalden hoe het ging worden. Daar waren we heel stellig in. De meester van Nienke wilde orgel spelen, ik zei heel bot: 'Nee, dat wil ik niet'. Het moest een uitvaart voor een kind zijn, Nienke hield niet van orgelspel. We kregen ook de raad onze kinderen iets te laten doen. We weten dat dit goed is, maar kinderen laten zich niet aan tafel zetten om 'iets te doen'. Daar kiezen ze hun eigen manier en moment voor. Als ik terugkijk op de uitvaart denk ik nooit: hadden we dit of dat maar ge-

zijn wensen gerealiseerd konden worden. 'Nu ga ik naar Nienke', zei hij en die avond overleed hij. Het is zo belangrijk om het in één keer goed te doen! Zo afscheid kunnen nemen heeft mij gebracht dat ik meteen de door mij geliefde mensen heb kunnen loslaten. Ik heb intens verdriet gehad maar, omdat het goed was, hoefde ik ze niet meer bij me te houden. Ik weet dat er mensen zijn die jarenlang niet kunnen accepteren dat iemand dood is. Voor mij was het meteen goed, dankzij goede uitvaarten. Ik heb mijn vader, als we samen in het zie-

Moeder en kind, altijd een kaarsje branden...

FOTO: PR

daan. Het klopt, het was natuurlijk, harmonieus, er waren mooie en warme woorden. De uitvaart was helemaal Nienke."

Liefde

"Vaak denken mensen, als het afscheid dichterbij komt: we hebben de tijd. Mijn vader was ernstig ziek maar vond het nog te vroeg om erover te praten, hij zei elke keer: 'Het komt wel'. We gingen met de hele familie een week op vakantie toen hij 75 jaar was geworden. Hij ging erg achteruit. Op 4 mei kwamen we thuis, hij ging in bed liggen en we realiseerden ons dat het niet lang meer ging duren. Toen kon ik alles vragen wat belangrijk was en die avond nog nagaan of

kenhuis waren, vaak gezegd: 'Ik houd van je, ik ga je zo missen!'. Toen het voorbij was, kon ik de liefde koesteren. Dan is de dood een volgende fase waarin je niet meer kunt delen maar waarin je nog wel steeds die liefde voelt."

Loslaten

"En dan komt de rouw, de periode dat je het alleen moet doen. Ik had mijn intens verdriet én ik was woedend op de moordenaar. Maar elke keer dat ik gebrand was op wraak werd ik daar zo moe van. Het kostte enorm veel energie zonder dat ik er iets voor terugkreeg. Ik realiseerde me dat ik dat los moest laten. Het werd tijd voor de jongens: gezelligheid, gren-

zen weer aanscherpen. Rust, regelmaat en... relatie. Veel ouders gaan uit elkaar nadat ze een kind verloren hebben. Dat is erg, dan ben je ook nog elkaar kwijt. Het belangrijkste was: bij elkaar blijven maar ook loslaten. Je moet elkaar ruimte geven en accepteren dat je op je eigen manier rouwt. Dat is soms lastig, bijvoorbeeld als de één er wel over wil praten en de ander niet. Als je dat verwoordt, dan gaat het lukken. Met de kinderen gaat het ook goed. Ze hebben allemaal veel bagage meegereggen. Dat wil je als ouder niet, in het begin verwen je ze schromelijk. Tot we ons realiseerden dat het zo niet werkt, ze moeten die last zelf dragen. Zo ervaren ze kracht en krijgen ze het vertrouwen dat ze het kunnen. Vaak genoeg heb ik ze opgezadeld met mijn angst, natuurlijk werkt dat niet. Als zij weer durven, wie ben ik om hen dat gevoel van vertrouwen te ontnemen? Ik heb mijn kinderen weer moeten loslaten, met ontzettend veel pijn. Natuurlijk had ik ze nooit meer de wijde wereld in willen laten gaan. Zij hadden het lef door te gaan en zijn het vertrouwen in de wereld niet verloren."

Gelukkig

"Vroeger dacht ik: Als mijn kind iets overkomt dan houdt het leven voor mij ook op. Maar er kwam een moment dat ik kon zeggen: 'Ik ben gelukkig, het leven is toch weer mooi'. Als je in de rouw bent dan is het fijn als mensen om je heen goed luisteren en kijken: wat is jouw behoefte? En verder niets opdringen, geen bedankje verwachten. Maar ik moest ook zelf naar de mensen toegaan, niet af-

wachten, anders werd de afstand steeds groter. Sommige mensen vinden het lastig als je op een gegeven moment het leven weer oppakt. Wat ik mensen wil meegeven: Oordeel niet, dat is zwaar."

Spiegel

"Ik heb de laatste weken veel nagedacht over mijn eigen uitvaart. Vijf jaar geleden had ik allerlei wensen op papier staan, ze blijken niet meer te kloppen. Heel eerlijk gezegd maakt het me niet zoveel uit, wel dat degenen die achterblijven de kans krijgen op een goede manier afscheid te nemen. Ik heb graag de regie in handen maar ik heb me gerealiseerd dat ik het veel belangrijker vind dat ik van iedereen afscheid neem en dat ik dat niet uitstel. Dat ik ook nu heel regelmatig tegen mijn kinderen zeg: 'Wat houd ik toch veel van je'. Toch een aantal wensen: live muziek - geen cd-speler met krakerige muziek - iets Frans, iets klassieks en er moet een vlinder in voorkomen. Cremeren en in een vlindersteen op het graf van Nienke. Natuurlijk is de uitvaart een afspiegeling van mijn leven. De mensen die mij goed kennen weten heel goed wat er in die spiegel te zien is. Het is voor mijn nabestaanden belangrijk dat ze daar een goed gevoel bij hebben. Ik lig in de kist en weet toch niet wat er gebeurt. En hoe ze me later herinneren, tja... dat vind ik eigenlijk niet zo belangrijk. Ik hoop met liefde, met warmte. Maar verder.."

Reageren

Wilt u reageren op dit interview? Uw reacties zijn welkom via helen.teunissen@matrice.nl

Van wieg tot graf

Om de dood bespreekbaar te maken krijgt elke geïnterviewde, voorafgaand aan het gesprek, de volgende vragen voorgelegd:

- Wat heeft u het meest geraakt in een uitvaart die u bijwoonde?
- Welke (heel) bijzondere wens heeft u voor uw uitvaart?
- Hoe wilt u herinnerd worden tijdens de uitvaart?

Natuurlijk gaat het gesprek daarmee over het leven: wie bent u, wat is belangrijk voor u, hoe bent u opgegroeid. Tezamen met de bovengenoemde vragen wordt het daarmee een gesprek over de wieg tot en met het graf...

TEKST: JULIEN VAN DER KOOIJ